

ONDERWEG

ONDERWEG

Ik zie

Het is juni 2015.
We maken een omgekeerde reis
naar de grens van Europa.
Ik teken. Ik schrijf.
In beweging omdat er geen andere weg is nu.

Kijk jij uit.

Zorg jij heel goed voor jezelf.

Ik hou van jou.

Wat echt mee moet?

Een sjaal of een lap.

Slippers.

Telefoon in plastic.

Oplader.

Kopie van mijn paspoort.

Een kaartje met mijn naam,
adres en telefoonnummer.

Risico: nooit je eigen adres.

Dan wordt er ingebroken.

Kijk uit van wie je de nummers in
je telefoon zet. Mensen worden
gemarteld in de Sinai.

Dan wordt een telefoonnummer
uit je mobiel gebeld en hoort
je moeder of je zus je wanhopig
schreeuwen.

In het nieuws

- Woensdag Er worden 40 mensen opgepakt op Sicilië die onrechtmatig veel geld hebben verdiend aan de opvang van vluchtelingen. Ik mag het vluchtelingencentrum niet meer in.
- Zondag Het strand van Kos. Een rubberboot, rugzakken in het zand, jonge mensen, armen om elkaar heen, selfies makend.
- Maandag Verontwaardiging van de Italianen dat Frankrijk deze dag de grenzen letterlijk sluit. Beelden van mensen in aluminium dekens tegen de kou op de rotsen aan zee bij Frankrijk. Als zeevogels.
- Dinsdag We weten wie de wetsuitman is.
- Zaterdag Het lichaam van de 3-jarige Aylan spoelt aan op het strand van Bodrum. Het nieuws ontploft.
- Donderdag Vanaf Sicilië is het Nederlandse asielbeleid een aangeharkte tuin.

7 oktober 2014 begint
hij te zwemmen uit
Calais onderweg
naar Engeland. Hij
spoelt aan op Texel.
Juni 2015,
in het nieuws
wordt bekend wie
de Wetsuitman is.
Gevlucht uit Syrië,
22 jaar.
Zijn naam
Mouaz Al Balkhi.

ILYA

**RIEN
LA BAS!**

Hitte.

Het droge Siciliaanse land.

'Ik ben hier nu al een jaar.'

Mensen uit Niger, Senegal en Mali.

Wachten.

Gestrand.

'Syriërs en Irakezen reizen door.

Ze hebben geld en netwerk in Europa.'

De aanwezigheid van migranten is hier altijd.

De mensen uit Afrika blijven achter,

in grote kale vluchtelingenkampen.

Ik realiseer me elke minuut dat ergens iemand nu vertrekt op de vlucht. We komen elkaar tegen of reizen langs elkaar heen. Onderweg is er veel gevonden tijd. Alles is gedaan en er is overgave aan het moment wat gaat komen. Voor wie vlucht is er gedoe, angst en wordt de tijd gestolen.

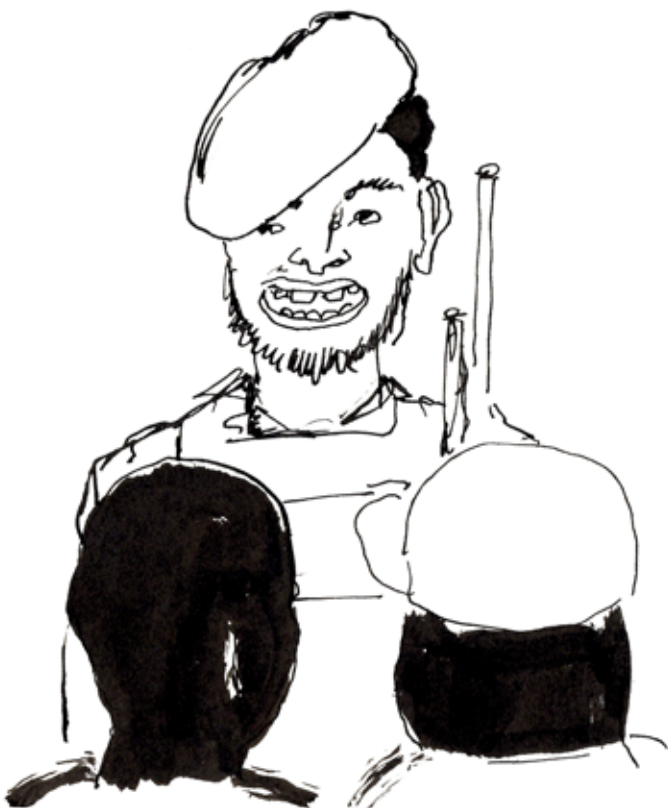

De wet van de zee. We redden een schip in nood.

El direttore della marina: 'Als je een grapje hebt gemaakt tegen de mensen die je redt om ze gerust te stellen. Als je tegen ze hebt gelachen en hun hand hebt gepakt. Dan wil je ook dat Europa ze beschermt.'

De gezichten. De boze stewardess, de maffiabaas, de hulpverlener, een vluchteling of toerist.

De smalle straatjes. Een meisje; prostituee, Ethiopisch of Eritrees. De oude hoer met het geverfde haar. Het gevoel dat ik naïef in verkeerde handen val. Het oude huis in het centrum van Catania. Veel mensen verhuren per bed, aan vluchtelingen. Wie is er te vertrouwen.

Ik zit in de trein.

Politie.

Als ik ontspannen kijk en mijn krant vasthoud, lijk ik Italiaans.

Op het Siciliaanse plein.
Man. Vrouw. Kind. De vrouw
draagt een hoofddoek. Ze eten.
Ik kijk. Ik twijfel, vluchtelingen
of te netjes en ontspannen.
Een cappuccino. Nog een
cappuccino. Een oude vrouw
bedelt, ik geef haar niets.

Ik voel me meer toeschouwer
dan ooit.

Fijn? Ja, het was ook fijn.
De zee, rauw Sicilië, de lange
avonden, zinderend Catania.
• Ik schrijf en ik teken
en bij alles heb ik het scherpe
bewustzijn hoe het is
voor de mensen onderweg
die aan de andere kant
van de grens geboren zijn.
Het is goed om op die grens
te zijn. Het is de werkelijkheid
in de ogen kijken.
Zoals de mensen in Sicilië de
mensen op de boten in de ogen
kijken en de doden begraven.
Dat doe je als je op de grens
van Europa woont.

Het dorp op de heuvel met het uitzicht, de oleanders, palmen en het slaperige dorpsplein. En beneden in de droogte trilt de lucht boven wat we maar gewoon een kamp noemen voor 3.000 ontheemden.

Het is bijna vier uur, dan komen de vluchtelingen.

Voor onze deur een dode zwaluw.

De zwaluwen zwermen zwevend boven
het oude nonnenklooster waar gesproken wordt
over de vluchtelingen, de zee.

Het beeld wat we maken van wat is.

Forgive me if I cannot handle all this.

De heilige Agatha zou in dit klooster geboren
zijn. Vervolgd, gevlucht, gevonden en gruwelijk
gemarteld, haar geloof nooit verloren.

Richard Leeuwenhart gaf Agatha een kroon in 1100.

De deur kan niet dicht.
Bij de lijst van wat mee moet onderweg
hoort ook een sleutel.

Wat er is.
Eten. Een soort bal.
Rijst, gehakt, in paneermeel.
Water en meer water.

De kleine en grote rottigheid in je verhaal.
De Syrische autoriteiten.
Het misbruik van de kinderen.
Dat de mensen niet meer goed voor je zijn
en je niet meer naar de glimlach kan zoeken.
Het schuurt.

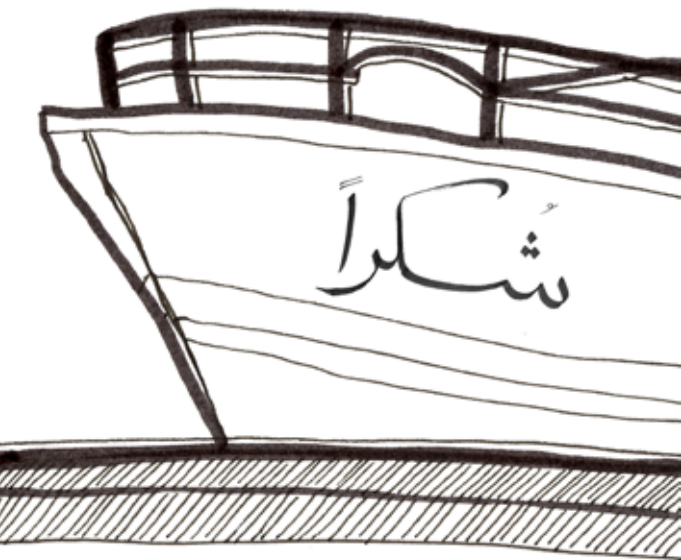
De jeep met de militair.
Ik ga je pakken. ●
Dat straalt een jeep uit.

KARTOFFEL

&

RAPPALTE

أنا في الطريق ...

Het is hier in Sicilië dat
wat we aantreffen van het grote
drama een vorm van menselijke
kaalheid is.
Vervreemdend.

Het vraagt om integer aanwezig zijn.

De stilte op het botenkerkhof.
Ik raak aan. De haven waar de
gestrande boot en de vakantieboot
naast elkaar op de bok staan.
De zee die schuldig landschap is
geworden en dan daarin zwemmen.

De doden ●
hun naam teruggeven.

Wat cijfers

Vluchtelingen uit Syrië:

Turkije 2.000.000

Libanon 1.200.000

Jordanië 630.000

Nederland 18.000

De helft van de vluchtelingen
in de wereld is een kind.

In Lesbos zijn op 31 oktober
de begraafplaatsen vol. ●

Een dubbel gevoel van zijn en niet zijn.
Een gevoel van thuis in het huis van anderen.
Het voelt goed.
Maar dat gevoel is verontrustend.

De luiken
waar de vrouwen
en kinderen
onder moesten.

- Bij de laatste boot
was het luik op slot
en zo stierven ze.

Ik kan niet anders
dan hier tussen de boten
de tragedie voelen.

Ik ken hun namen niet. ●

Lege flessen,
slippers, kleren.

Ik zou het ze niet vragen.
Ik ben geen journalist
op zoek naar drama.
Of toch wel?

Ik heb me niet voorgesteld aan die jongens.

De eerste boot kwam in augustus 2013 in Catania aan. We zagen het op Facebook om 6.00 's ochtends. We besloten te gaan kijken en ze welkom te heten. Een jongen zei: mijn grootmoeder stuurde me op de boot en zei: 'Ga en red jezelf'. Het was de tijd van de Arabische lente. Zes jongens uit Egypte verdronken. Van vijf konden we de familie vinden. Zo begon het. We ontmoetten leeftijdgenoten die niet als ik in vrede leven. We tolkten en vertaalden voor ze, we werden vrienden en ze werkten mee met ons, brood uitdelen aan bejaarden, armen, vluchtelingen.

Je overleeft als je vlucht via de woestijn in Libië. Er is nog geen later of droom. Deze jongens hebben geen materieel probleem maar een spiritueel. We bidden samen voor vrede. Voor Europa, want Europa redde ons leven. Sommigen van ons hebben hun vlucht vervolgd en doen nu hetzelfde in andere steden in Europa.

Ik kijk uit op de haven en zie de boten binnenkomen.

Een foto van Giuseppe. Een kade, een boot die aanmeert. Veel, heel veel zwarte mensen die staan en kijken. Witte pakken. Hij schrijft: 16 doden aan boord. Op de kade honderden journalisten.

Later smst hij nog een foto, een rode kruis zuster met een baby op haar arm.

Een bericht: 50 doodskisten. Lichamen vijf dagen dood in een container voor mijn raam.

Amadou, ik laat je de tekeningen
en verhalen zien.

Hij zegt. Dit is mijn verhaal.

Maar waar is mijn toekomst?

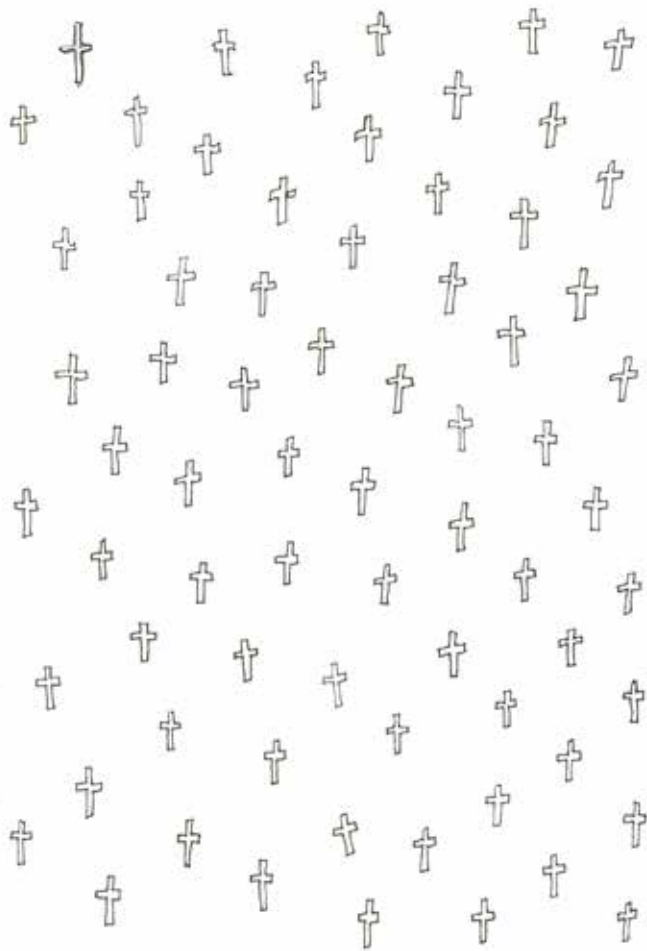
Er worden nieuwe baby's geboren.

●
Kijk hier, mijn zoon Rayan.

Hij gaat het maken.

We stellen voor dat we mensen in de ogen kijken. We stellen voor dat we de werkelijkheid erkennen. We stellen voor dat we de familie zoeken van wie verdronk. We stellen voor dat we veilige routes maken. We stellen voor dat we mensen steeds een naam geven. We stellen voor dat we respecteren, begraven en herinneren. We stellen voor dat als we mensen redden, ze ook beschermen. We stellen voor dat we niet alleen de baby's en de vrouwen beschermen. We stellen voor dat we mensen niet langer discrimineren op basis van de plaats waar ze geboren zijn. We stellen voor dat je mag vluchten zonder paspoort.

Dankjewel

Thank you

Gerard

Fabio

Marco

Els

Karel

Eduard

Teun

De naamloze jongens
uit het kamp

The nameless boys
from the camp

Mbaye

Giovani per la pace

Emad

Giuseppe

Luigi

Casto

Mbe

De Mauritanier

The Mauritanier

Anna

Equipe Sprar

Amadou

Rayan

George

Wetsuitman

De Italiaanse

gastarbeider

The former

Italian guest worker

Armando

Yannick

Olivia

Jantine

Pepik

Christien

Erik Jan

Text & illustrations: Fronnie Biesma & Fleur Bakker

2015

Dit is een katern in de serie Onderweg.
www.ondertussenonderweg.nl www.vrolijkheid.nl